

Asia: VN/12230/2024

Hallituksen esityksen luonnos laiksi liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisfoorumin lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja siihen liittyviksi laeiksi

Vammaisfoorumi on 28 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Vammaisfoorumi katsoo, että esitysluonnoksen yleiset tavoitteet ovat kannatettavia. Näkemyksemme mukaan esitetty laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista ja muu sääntely ei kuitenkaan yksinään varmista sitä, että kansalliseen yhteyspisteeseen/tietopalveluun kerättävä ja sieltä saatava tieto olisi vammaisten henkilöiden kannalta riittävän laadukasta, ajantasaista, olennaista ja käytettävää. Tietoon ja sen laatuun toki vaikuttaa, joiltakin osin myös rajoittavasti, taustalla oleva EU-sääntelykin. Vammaisfoorumi esittää hallituksen esityksen perusteluosaan lisäystä, että liikennejärjestelmän tietopalveluista keskitetysti vastaavan Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n sekä tietoja toimittavien tiedon haltijoiden edellytetään tekevän yhteistyötä vammaisia henkilöitä edustavien järjestöjen kanssa, jotta varmistetaan esteettömyys- ja muun tiedon laadukkuus, ajantasaisuus sekä tietojen olennaisuus ja käytettävyys eri tavoin vammaisten henkilöiden kannalta.

Esteettömyyttä (mukaan lukien esteellisyys) koskevalla tiedolla on vammaisille liikennepalvelujen käyttäjille olennainen merkitys. Tiedon saatavilla olo edellyttää kuitenkin myös tiedonsaannin esteettömyyttä.

Esitysluonnoksessa todetaan, että ”Luotettava ja reaaliaikainen liikenteen palveluita koskeva tieto voi myös lisätä liikuntarajoitteisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää esteetöntä julkista liikennettä”. Tämä on sinällään totta, mutta kuvattu tieto voi lisätä monien muidenkin vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää esteetöntä julkista liikennettä, ei vain liikuntarajoitteisten henkilöiden. Ylipäättään hallituksen esityksessä tulisi huomioida kaikki eri tavoin vammaiset henkilöt ja heidän erityistarpeensa.

Vammaisfoorumi pitää hyvänä, että YK:n vammaisyleissopimus on huomioitu perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia koskevassa kohdassa, jonka mukaan liikkumispalveluiden esteettömyyttä koskevan tiedon voidaan nähdä edistävän vammaissopimuksen periaatteiden toteutumista Suomessa. Vammaissopimuksen huomiointi jää kuitenkin tämän yhden maininnan varaan. Kuten olemme yllä todenneet, esteettömyyttä koskevalla tiedolla on vammaisille liikennepalvelujen käyttäjille olennainen merkitys. Vammaisen henkilön itsenäinen liikkuminen edellyttää usein esteettömyyttä koskevan tiedon saamista. Esitysluonnoksessa olisi ollut syytä mainita vammaissopimuksen 20 artikla (Henkilökohtainen liikkuminen), joka velvoittaa sopimuspuolia toteuttamaan tehokkaat toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille mahdollisimman itsenäisen henkilökohtaisen liikkumisen, muun muassa helpottamalla vammaisten henkilöiden henkilökohtaista liikkumista, haluamallaan tavalla ja silloin, kun he haluavat sekä kohtuulliseen hintaan.

Ehdotuksen mukaisen liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista annetun lain 20 §:ssä säädetään tietojen oikeellisuudesta, mutta säännöksen velvoittavuus jää riittämättömäksi. Velvollisuudet kohdistuisivat Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:hyn. Velvoitteena on lähinnä ainoastaan se, että yhtiön on luotava menettelyt, joiden avulla datan hyödyntäjät voivat ilmoittaa havaitsemistaan virheistä, ja yhtiön on vietävä tieto eteenpäin datan haltijalle. Laissa tulisi kuitenkin säätää myös datan haltijan vastuusta ja velvollisuudesta varmistaa, että sen perustietopalveluun toimittama tieto on oikeaa ja ajantasaista.

Vammaisfoorumi ry

Veera Florica Rajala
puheenjohtaja

Anni Kyröläinen
pääsihteeri

p. 045 217 4936

anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi

Ignatius Katri
Vammaisfoorumi ry